

TÜRKİYE'NİN

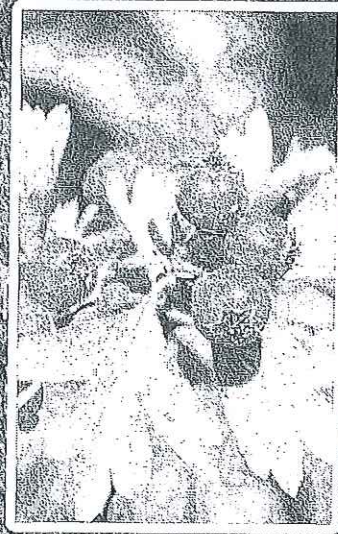
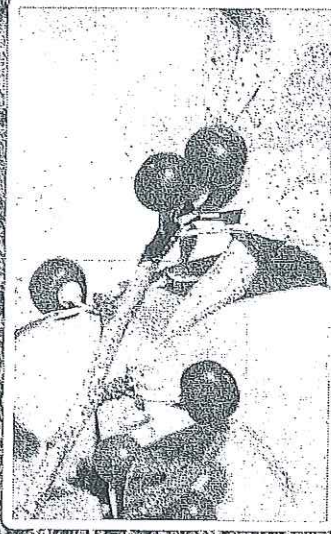
Doğal-Egzotik

AĞAÇ ve ÇALILARI

2

Angiospermiler
(H-Z)

Prof. Dr. Ünal AKKEMİK
Editör

II Angiospermiler (H-Z)

Editör

Prof. Dr. Ünal Akkemik

Bölüm Yazarları (Alfabetik sırayla)

Ali Kaya (Orman Mühendisi)	Mehtap Öztekin (İç Anadolu Orm. Arş. Enst.)
Barbaros Yaman (Bartın Ü. Orman Fak.)	Necmi Aksoy (Düzce Ü. Orman Fakültesi)
Bilge Tunçkol (Bartın Ü. Meslek Y.okulu)	Nesibe Köse (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)
Dilek Oral (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)	Neval G. Özkan (Düzce Ü. Orman Fakültesi)
Emrah Yüksel (Artvin Çoruh Ü. Orman F.)	Nihan Koçer (Düzce Ü. Orman Fakültesi)
Galip Alcaydın (Hacettepe Ü. Eğitim Fak.)	Nurgül Karhoğlu (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)
Gamze Tuttu (Ç. Karatekin Ü. Orman F.)	Özgür Eminağaoğlu (Artv. Çoruh Ü. Orman F.)
Gençay Akgül (N.H. Bektaş V.Ü. Fen Ed. F.)	Rüya Yılmaz (Orman Mühendisi)
Güven Aksu (Artvin Çoruh Ü. Orman F.)	Saim Başaran (Batı Akdeniz Orm. Arş. Enst.)
H. Tuncay Güner (İst. Ü. Orman Fakültesi)	Salih Sercan Kanoğlu (N. Gökyiğit Botanik B.)
Halil Çakan (Çukurova Ü. Fen-Ed. Fak.)	Serdar Aslan (Düzce Ü. Orman Fakültesi)
Hatice Yılmaz (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)	Şükran Kültür (İstanbul Ü. Eczacılık Fakültesi)
Hayal Akyıldırım (Art. Çoruh Ü. Orman F.)	Tolga Ok (K. Maraş S. U. Orman Fakültesi)
Meral Avcı (İstanbul Ü. Edebiyat Fakültesi)	Turgay Birtürk (Düzce Ü. Orman Fakültesi)
Mehmet Fırat (Van Y. Yıl Ü. Eğitim Fak.)	Ünal Akkemik (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)

Osmanthus Lour.

Özgür Eminağaoğlu

Genç sürgünleri çıplak veya hafif tüylü olan herdem yeşil çalılardır. Sürgünler üzerinde karşılıklı bulunan yapraklar, basit, kalın ve deri gibi sert, geniş, tüysüz, nadiren yaprak orta damarı ve yaprak sapı tüylü, kenarı tam veya keskin dikenli dişli, yaprakta damarlanma belirgin biçimde ağsıdır. Çiçekler koltukaltında salkım şeklinde demetler oluştururlar. Çiçek sapları çoğunlukla tüysüz ender olarak hafif tüylüdür. Çanak çan şeklinde, çanak yapraklar yumurtamsı-üçgen şeklinde, 4 dişlidir. Taç sarımsı beyaz renkte ve dik-dörtgenimsi-yumurta şeklinde 4 lobludur. Stamen taç yaprakla birleşik ve ondan kısadır. Çekirdekli sulu meyve elips şeklide, ortalama 12 mm, endokarp normalde sert, ince veya kalın, çoğu kez hafif çıkıntılıdır (Yaltırık, 1978h). Güneydoğu Asya ve Amerika'da doğal yayılış gösteren yaklaşık 30 türü vardır (eFloras.org: 2013).

Bu cinse ait iki türün tanı anahtarı (Tutin ve ark, 2010; Yaltırık, 1978h; eFloras.org: 2013) aşağıda verilmiştir:

1. Yapraklar büyük, 4,5-17 cm uzunluğunda, genç sürgünler tüysüz, yaprak sapı 10-30 mm, yapraklar tam kenarlı veya ince testere dişli, yaprak orta damarı üst yüzde pek belirgin değildir

..... **Osmanthus decorus**

1. Yapraklar küçük, 2-6 cm uzunluğunda, genç sürgünler tüylü, yaprak sapı 5-10 mm, yapraklar tam kenarlı veya 3-4 çift 5-9 mm uzunluğunda dikenli dişli, yaprak orta damarı her iki yüzde de belirgindir

..... **Osmanthus heterophyllus**

Osmanthus decorus

Osmanthus decorus (Boiss. & Balans) Kasapl.

Doğal

Yayılışı

Türkiye, Kafkasya ve Gürcistan’da, 100-1600 m yükseltilerde, karışık yaprak döken veya karışık *Fagus*, *Picea* ormanlarında bulunur. Türkiye’de Artvin, Rize, Trabzon ve Giresun illerinde yayılış gösteren, Öksin elementi olan bir türdür. Reliktir.

Botanik Özellikleri

Herdem yeşil, dipten itibaren bol sürgün verme özelliği olan, 4 metreye kadar boylanabilen, geniş konik tepeli çalıdır. Genç sürgünler kahverengimsi yeşil renkte, tüysüz, ileri yaşlarda boz-gri renktedir. Yapraklar derimsi, parlak, yumurtamsı-mızraksı veya dikdörtgenimsi-mızraksı şekillerde, üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü açık sarımsı-yeşildir. Yaprak ayası 4,5-17 x 1,2-6,5 cm boyutlarında, yan damar sayısı 8-11 çift, orta damar üst yüzde belirgin değil, kenarları tam ve alta doğru kıvrılmış veya belirgin bir şekilde testere dişli, dipte kama şeklinde, her iki yüzü tüysüzdür. Yaprak sapı 8-20(-28) mm uzunluğundadır. Çiçekler beyazımsı krem renğinde ve güzel kokuludur. Taç yaprak ortalama 5 mm, derin 4-parçalı, loblar hafifçe içbükeydir. Çekirdekli sulu meyve elips şeklinde, 10-14 x 11-12 mm boyutlarında, koyu mavi-mor rengindedir. Çiçeklenme zamanı Mayıs ayıdır (Yaltırık, 1978h).

Osmanthus heterophyllus (G. Don) PS.

Egzotik

Yayılışı

Japonya’da doğal yayılış gösteren bir türdür. Türkiye’de sahil kesimlerinde yetiştirilebilen dekoratif, makasa gelebilen değerli bir park bitkisidir.

Botanik Özellikleri

Çoğunlukla sık dallı, genç sürgünleri tüylü, yuvarlak tepeli, boylu bir çalı, bazen de 5-6 metreye ulaşabilen ufak bir ağaç halinde bulunur. Yapraklar, 2-6 cm boyunda, elips-yumurtamsı veya uzun elips şeklinde, deri gibidir. Yapraklar tam kenarlı veya 3-4 çift 5-9 mm uzunluğunda dikenli dişli, yaprak orta damarı her iki yüzde de belirgindir. Yaprak sapı 5-10 mm, üst yüzü parlak koyu yeşil, alt yüzü ise sarımsı yeşildir. Yaprakların koltuğunda salkım vaziyetinde yer alan beyaz renkli çiçekler güzel kokuludur. Çiçek sapları 5-6 mm ve tüysüzdür. Çanak yapraklar 1-1,5 mm, taç yapraklar beyaz, 3,5-7 mm uzunluktadır. Koyu mor renkli çekirdekli sulu meyve yumurta biçiminde ve 1-1,5 cm uzunluğundadır. Çiçeklenme zamanı eylül-ekim aylarıdır (Kayacık, 1982; eFloras.org; 2013).

